

Az írat elektronikus írásról
készített papír alapú másolat.

Dr. Fazekas Tamás ügyvéd

Magyarország Alkotmánybírósága

Szegedi Járásbíróság útján

Tisztelt Alkotmánybíróság!

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: 10/939-0/2019	
Érkezett: 2019 MÁJ 30.	
Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet: 4 db	<i>ju</i>

SZEGEDI JÁRÁSBÍRÓSÁG	
11.	
Érk.: 2019 MÁJ 20	
Példány: _____	Mell: _____
Az ügyiratsz.: B2013/2016	

Alulírott dr. Fazekas Tamás ügyvéd (

az F/1 és F/2 csatolt meghatalmazások
útján igazoltan

képviselésében eljárva az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27.
§-a alapján a Kúria Bfv.III.1.408/2018/10. számon hozott jogerős végzéssel szemben

a l k o t m á n y j o g i p a n a s z t

nyújtok be, amelynek keretében kérem, hogy a tisztelt Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja szerinti hatáskörében eljárva állapítsa meg, hogy a támadott végzés sérti az indítványozók Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében elismert véleménynyilvánításhoz való jogát, ezért az alaptörvény-ellenes, amelyre figyelemmel a támadott végzést az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján – a (4) bekezdésre való tekintettel az első-és másodfokú ítéletekre kiterjedően is – semmisítse meg.

Indoklás

Tényállás

- 1.1. A büntetlen előéletű indítványozók 2015. június 10. napján Szegeden 7 db „Nemzeti Konzultáció a bevándorlásról és a terrorizmusról” feliratú óriásplakátot rongáltak meg közösen

akként, hogy azokat diszperzites festékekkel lefestették. A plakátok egy részére nagybetűkkel véleményüket kifejtve az alábbiakat festették fel: „SZÉGYEN”, „SZEDED NEM KÉRI!”, „SZEDED NEM ILYEN”. Az okozott kár összege 137 655 Ft összegben volt megállapítható.

- 1.2. E magatartásuk miatt indítványozókat a Szegedi Járásbíróság 2017. január 18-án 7.B.2013/2016/7. számú ítéletében bűnösnek mondta ki társítottestének elkövetett rongálás vétségében (Btk. 371.§ (1) bek. és (2) bek. a) pont) és ezért mindkét indítványozót egy évre próbára bocsátotta. Indoklásában kiemelte, hogy az óriásplakátok megrongálása „jogilag és morálisan is megkérdőjelezhető. A plakátrongáló minden esetben jogsértést követ el és ha az anyagi kárt is okoz, akkor az túllép a véleménynyilvánításhoz fűződő alapjogán.”
- 1.3. A Szegedi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2018. február 23. napján kelt, 2. Bf.397/2017/12. számú ítéletében az indítványozók vonatkozásában alkalmazott intézkedést megrovásra enyhítette, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta. Indoklásában hangsúlyozta, hogy „nem lehet teret engedni annak, hogy bárki bűncselekmény elkövetése útján gyakorolja a véleménynyilvánítás szabadságához való, mint alaptörvény által biztosított alapjogot.”
- 1.4. A jogerős ítélet ellen a Legfőbb Ügyészség BF. 408/2017. számon felülvizsgálati indítványt nyújtott be felmentés érdekében 2018. október 18. napján. Indítványában kifejtette, hogy álláspontja szerint az indítványozók a plakátokon az eredeti üzenettel ellentétes véleményt jelenítettek meg, illetve az eredeti tartalom megjelenítését gátolták, amely nem veszélyes a társadalomra és ebből kifolyólag a terheltek büntetőjogi felelőssége kizárt. A felülvizsgálati indítványra indítványozók védője is észrevételeket tett.
- 1.5. A Kúria Bfv.III.1.408/2018/10. számú végzésével az első-és másodfokú bíróságok ítéleteit hatályában fenntartotta. Álláspontja szerint „[a] véleménynyilvánítás szabadsága a büntetőjogi felelősségre vonás általános akadályának nem tekinthető. Alapjog-gyakorlásra hivatkozás önkényt nem igazolhat.”

Az alkotmányjogi panasz feltételei vonatkozásában

- 2.1. Az Abtv. 27. §-a szerint az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. A támadott végzés az ügy érdemében határozott, továbbá

az alábbiakban részletesen kifejtettek szerint sérti az indítványozóknak az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében elismert véleménynyilvánításhoz való jogát. A támadott végzés az indítványozók büntetőjogi felelősségét megállapította és megrovásban részesítette, így az indítványozók az ügyben érintettnek minősülnek. Az indítványozók a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette, a Kúria végzésével szemben sem fellebbezés, sem felülvizsgálati kérelem nem nyújtható be.

- 2.2. A jelen ügyben felvetett kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű, mivel a véleménynyilvánításhoz való jog korlátait igyekszik tisztázni a joggyakorlatban. Ezen túlmenően a bírói döntést annak alaptörvény-ellenessége érdemben befolyásolta, mivel az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésének megfelelő bírósági döntés esetén az indítványozókat büntetőjogi felelősségének megállapítására nem került volna sor.
- 2.3. A Kúria támadott végzését a [REDACTED] indítványozó részére 2019. március 18-án kézbesítették, így alkotmányjogi panasz vonatkozásában 2019. május 17. napjáig nyújtható be. A végzést [REDACTED] indítványozó részére 2019. április 9-én kézbesítették, így alkotmányjogi panasz vonatkozásában 2019. június 10. napjáig nyújtható be. Az Abtv. 53.§(2) bekezdése alapján a panaszt az ügyben első fokon eljáró bíróságnál nyújtom be elektronikus úton, tekintettel arra, hogy törvény az alkotmánybírósági eljárásra okot adó bírósági eljárásban az elektronikus kapcsolattartást lehetővé teszi.

Érdemi érvek

- 3.1. Az Alkotmánybíróság joggyakorlatában véleményszabadság kiemelt védelmet élvez. Ezen belül a közügyekkel összefüggő vélemény nyilvánításának szabadsága a szólás- és sajtószabadság legbensőbb védelmi köréhez tartozik, amely körben a véleménynyilvánítás szabadságának kitüntetett alapjogi helyzetére vonatkozó megfontolásokat különösen nagy szigorral kell érvényre juttatni (7/2014. (III. 7.) ABh [39]–[46])
- 3.2. A véleménynyilvánítás jogával élő büntetőjogi eszközökkel való sújtására csak a legvégső esetekben kerülhet sor alkotmányosan. Ezt az álláspontot erősíti egyfelől az állami büntetőigény érvényesítésének közhatalmi, legális kényszerselekményeken nyugvó karaktere, másfelől pedig a büntetőjogi szankció megtorló és stigmatizáló jellege is. A büntetések elrettentő hatása a közélet véleményformálásában résztvevőket is megfélemlíti, elriasztja, amely így éppen a demokratikus és plurális alapokra épülő közélet kibontakozását és értékét gyengíti el. A büntetőjogi szankció olyan visszatartó hatás (chilling effect) kiváltására alkalmas, amely öncenzúrára kényszerítheti a szabadságjoggal élni kívánókat. Éppen ezért a közügyeket érintő vélemény szabadságával élőkkel szemben utólagos büntetőjogi szankció kiszabása szűk körben, lehet indokolt (13/2014. (IV. 18.) ABh [30]).

- 3.3. Amennyiben egy cselekmény az Alaptörvény által védett alapjog-gyakorlásnak minősül (így pl. a véleménynyilvánítás szabadságának körébe esik), eleve kizárt annak társadalomra veszélyessége (1/2019. (II. 13.) ABh, [44]).
- 3.4. A véleménynyilvánítás fogalma normatív természetű, amely ugyan nem öleli fel a véleményalkotás valamennyi megnyilvánulását, viszont egyúttal magában foglal a szóbeli vagy írásbeli kommunikáción túli aktusokat is. (14/2019. (IV. 17.) Abh, [24])
- 3.5. Annak megítélésekor, hogy az adott kommunikatív cselekmény valóban a szólásszabadság hatálya alá tartozik-e elsődlegesen azt kell vizsgálni, hogy a cselekvőnek mi volt a célja, illetve motívuma a cselekvése során (14/2019. (IV. 17.) Abh, [26]). A véleményközlő személyes szándékán túl az a leglényegesebb, hogy az adott cselekmény objektív módon is alkalmasnak tekinthető eszköze, közvetítője lehet-e gondolatok közlésének (14/2019. (IV. 17.) Abh, [31])
- 3.6. A tulajdonhoz és a véleménynyilvánításhoz való jog kollíziójakor egyfelől figyelembe kell venni, hogy a tulajdonhoz való jog korlátozásának szükségessége tekintetében indokoltnak tekinthető-e a cselekvő véleményének tetteges magatartás által történő kifejezésre juttatása (vagy az más, olyan eszközzel is – pl. felszólalással, molinóval, táblákkal stb. – kifejezhető lenne, amely a tetteges magatartással azonos súlyú figyelemfelkeltésre lenne alkalmas). Másfelől vizsgálni kell azt is, hogy a tett által megvalósuló véleménynyilvánítás során bekövetkező tulajdonjog korlátozás arányban áll-e a véleménynyilvánító cselekvés céljával, azaz a véleménye közlésére szolgáló cselekménye nem korlátozza-e oly mértékben másnak a tulajdonhoz való jogát, amely a tulajdon öncélú, a vélemény közlésének kereteit túllépő, visszafordíthatatlan, vagy csak jelentős költségráfordítással visszafordítható károsodását eredményezi. (14/2019. (IV. 17.) Abh [35])
- 3.7. Ezen elvek jelen ügyre alkalmazva hangsúlyozandó, hogy indítványozók közügyekkel összefüggő véleményt fejtettek ki, így véleménynyilvánítás szabadságának kitüntetett alapjogi helyzetére vonatkozó megfontolásokat különösen nagy szigorral kell érvényre juttatni. Indítványozókkal szemben aránytalan módon büntetőjogi szankció alkalmazására került sor annak ultima ratio és stigmatizáló jellege, illetve az elrettentő hatás veszélye ellenére. Mindez összeegyeztethetetlen az Emberi Jogok Európai Bíróságának az Emberi Jogok Európai Egyezményének 10. cikkében garantált véleménynyilvánítás szabadságával kapcsolatos joggyakorlatával (lásd: EJEB, Murat Vural kontra Törökország, kérelem száma 9540/07, §§ 54-55. és 65-68. Az EJEB akkor tartotta a tényállásszerű rongálás útján megvalósuló véleménynyilvánítás büntetőjogi szankcióját arányosnak, ha a tulajdonhoz való jog sérelmén túl a rongálás valamilyen többlet sérelmet hordozott magában, pl. kegyeleti jogokat sértett (Sinkova vs. Ukrajna, kérelem száma 39496/11, § 110). A tulajdon (plakát) öncélú rongálásról vagy visszafordíthatatlan károsodás fel sem merül: a plakát kihelyezésére rendszeresített felületben kár nem keletkezett, mindössze 7 db plakát kicserélése vált szükségessé, amely pár napon belül meg is történt. Indítványozók mindössze 137 655 forint összegű kárt okoztak, miközben a

Kormány a „Nemzeti Konzultáció a bevándorlásról és a terrorizmusról” kampány keretében politikai álláspontjának megjelenítésére 17 milliárd forintot költött, ekörben 1795 plakátot helyezett ki.¹ Kiemelést érdemel, hogy a kritizálni kívánt politikai véleményt a Kormány közpénzből, így részben az indítványozók adójából finanszírozta. Magánszemélyként az indítványozóknak saját költségen semmilyen módon ezzel arányban nem álló lehetősége volt csak saját álláspontjuk megjelenítésére.

- 3.8. A plakátokon szereplő közlések tartalma, és ezzel összefüggésben az indítványozók motivációja tekintetében kiemelendő, hogy a büntetőeljárás során tett nyilatkozatuk szerint „a kormány ezen óriásplakátjai gyűlöletet és félelmet keltettek az emberekben, a migrációból adódó tömeges feszültséget, gazdasági problémát erősítette és ezzel próbált szembehelyezkedni tetteivel.” Az indítványozók álláspontja szerint az Egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebkvt) 8.§ és 10. § (1) bekezdésére figyelemmel a plakátok jogsértőek, a bevándorlók ellen megvalósított zaklatásként értékelendők, és e véleményüket fejtették ki az óriásplakátok lefestésekor, illetve a ráfestések alkalmával. Az óriásplakátok ugyanis a bevándorlást összemoszták a terrorizmussal, minden egyes plakáton szerepelt a „nemzeti konzultáció a bevándorlásról és a terrorizmusról” felirat.
- 3.9. Az indítványozók magatartása – mind maga a lefestés, mind pedig személyes véleményük felfestése a plakátokra – szándéka egyértelműen politikai vélemény kinyilvánítása volt, amely a kritizálni szándékozott, eredeti közlés helyén közzétett ellenvéleményként objektív módon is alkalmasnak tekinthető eszköze a gondolatok közlésének. A tetteges magatartással azonos súlyú figyelemfelkeltésre más módon történt véleménynyilvánítás nem lett volna alkalmas. Szintén lényeges körülmény, hogy a megrongált dolog a vélemény hordozója volt (csakúgy, mint a járda a 14/2019. (IV. 17.) Ab határozatban, illetve ellentétben az emlékművel a 1/2019. (II. 13.) AB határozatban).
- 3.10. A Kúria végzésében ezen alkotmányossági szempontokat egyáltalán nem mérlegelte, ezért végzése pusztán ebből a tényből kifolyólag is semmis (3/2015. (II. 2.) ABh [30]), az Alkotmánybíróság által kimunkált és következetesen hivatkozott szükségesség-arányossági teszt egyik lépcsőjét sem alkalmazta. Mindössze egyetlen gondolat erejéig elemzi a véleménynyilvánításhoz való jogot, amikor leszögezi, hogy „[a]lapjog-gyakorlásra hivatkozás önkényt nem igazolhat.” A Kúria végzésében az ügy büntetőjogi-szakmai szempontú felülvizsgálatát elvégezte, a kardinális, alapjogi szempontú megközelítést azonban szinte teljes egészében mellőzte.
- 3.11. Erre tekintettel a Kúria támadott végzésben alaptörvény-ellenesen mondta ki indítványozók büntetőjogi felelősségét.

¹ Forrás, elérhető közérdekű adatok alapján végezték el: <https://atlatszo.hu/2016/11/15/kiszamoltuk-a-kvotakampany-teljes-allami-koltseget-17-milliard-forintot-vertunk-el/>

Közzétételre vonatkozó nyilatkozat

4. Az indítványozók és jogi képviselőjük az indítvány közzétételéhez – az indítványozókra vonatkozó személyes adatok és a jogi képviselő elérhetőségeinek kivételével – hozzájárul.

Budapest, 2019. május 17.

Tisztelettel:

Dr. Fazekas Tamás

Ügyvéd
Fazekas Tamás
Ügyvéd

1059 Budapest, Nyugati tér 6. III/6.
Telefon: 06/30-520-5206
Mobil: 06/30-7434-294
E-mail: Tamas.fazekas@gmail.com